Ministerie van Defensie

> Retouradres Postbus 20701 2500 ES Den Haag

de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Bezuidenhoutseweg 67
2594 AC Den Haag

Ministerie van Defensie
Plein 4
MPC 58 B
Postbus 20701
2500 ES Den Haag
www.defensie.nl

Onze referentie
MINDEF20260063131

Bij beantwoording, datum, onze referentie en onderwerp vermelden.

Datum 16 oktober 2026
Betreft Eerste Wijziging Nationaal Programma Ruimte voor Defensie (NPRD)

Geachte voorzitter,

Op 19 december 2025 heeft het kabinet het definitief NPRD vastgesteld.[1] Het programma bevat zowel nieuwe defensielocaties en –gebieden als aanpassingen van bestaande locaties en gebieden, die nodig zijn om Defensie in staat te stellen om haar grondwettelijke taken uit te voeren. Met de vaststelling van het definitieve NPRD zijn voor het merendeel van de defensiebehoeften definitieve locaties aangewezen. Voor negen specifieke behoeften was dat nog niet mogelijk, maar kon wel een ontwerp-voorkeursalternatief worden vastgesteld.

In de afgelopen maanden zijn de benodigde stappen gezet om ook voor deze negen behoeften tot een definitief besluit te komen. Het onderliggende planMER-onderzoek is samen met het ontwerpbesluit ter inzage gelegd. Defensie heeft daarop meer dan 200 zienswijzen ontvangen en zorgvuldig beantwoord. Deze antwoorden zijn opgenomen in de bijgevoegde Nota van Antwoord. Mede op basis van de ingediende zienswijzen. Met elk van de betrokken provincies en gemeenten zijn bestuurlijke overleggen gevoerd over de resultaten van het aanvullend onderzoek en het voorgenomen kabinet besluit. Naar aanleiding van het aanvullend onderzoek, de bestuurlijke overleggen en de zienswijzen heeft het kabinet een definitief besluit genomen over deze negen behoeften. De motivering van dit besluit is opgenomen in de bijlage ‘Eerste Wijziging Nationaal Programma Ruimte voor Defensie’.

Besluit ten aanzien van de negen behoeften
Voor de doorontwikkeling van Lelystad Airport naar een volwaardige jachtvliegtuiglocatie is meer ruimte nodig voor militaire infrastructuur en verlenging van de start- en landingsbaan. Eind 2025 is een ontwerp-voorkeursalternatief van 150 ha vastgesteld. Het definitief benodigde ruimtebeslag was afhankelijk van diverse variabelen, waaronder het type en aantal eenheden, de hoeveelheid personeel, combinatiemogelijkheden met de toekomstige kazerne in Zeewolde en combinatiemogelijkheden met groothandelsverkeer op Lelystad Airport. In zienswijzen, informatiebijeenkomsten en overleggen met provincie en gemeente is Defensie gevraagd om zo snel mogelijk duidelijkheid te geven over het definitief benodigde ruimtebeslag. De afspraken in het coalitieakkoord en het kabinetsbesluit omtrent openstelling van Lelystad Airport voor groothandelsverkeer zijn meegenomen in de definitieve uitwerking van het ruimtebeslag. Alles bij elkaar leidt dit tot een benodigde uitbreiding van in totaal 240 ha. In aanvulling op de reeds gevestigde voorkeursrechten op deze locatie worden de voorkeursrechten uitgebreid. Ik realiseer mij dat dit een grotere impact heeft op de omgeving. De belangrijkste overweging voor dit besluit is dat hiermee op termijn de volledige behoefte kan worden ingevuld. Defensie informeert grondeigenaren die worden geraakt door de extra benodigde uitbreiding rondom Lelystad Airport persoonlijk. Ook vindt voor deze locatie een informatiebijeenkomst plaats.

[1] Kamerstuk 36.592, nr. 55

Voor twee locaties heeft het kabinet een besluit genomen over de groei van beproevingen van munitie. Ten eerste is de schietlocatie Breezanddijk definitief aangewezen als locatie voor de groei van beproevingen op het IJsselmeer, met als randvoorwaarde een maximale geluidsbelasting van 55 dB $B_{S,dan}$ op geluidgevoelige objecten. Piekgeluid en trilling op geluidsgevoelige objecten is voor de realisatie van deze behoefte een aandachtspunt. Daarom zal in de realisatiefase aanvullend onderzoek worden uitgevoerd naar mitigerende maatregelen om het maximale geluid en/of trillingsniveau op de omgeving verder te reduceren. Ten tweede is voor de schietlocatie Petten besloten om met het NPRD geen invulling te geven aan de toename van het aantal schoten en schietdagen op de Noordzee. De belangrijkste redenen hiervoor zijn de effecten op de omgeving op het gebied van trillingen en geluid. Wel is voor de huidige schietsector en de reeds vastgestelde verlenging daarvan als randvoorwaarde een maximale geluidbelasting van 60 dB $B_{S\ dan}$ op geluidgevoelige objecten vastgesteld.

Voor de vliegbases Leeuwarden, Woensdrecht en Gilze-Rijen heeft het kabinet besloten dat de uitbreiding van milieuruimte op basis van de eerder vastgestelde randvoorwaarden en aandachtspunten kan worden gerealiseerd. De ingediende zienswijzen geven geen aanleiding tot verdere aanpassingen hiervan.

Het Infanterie Schietkamp (ISK) is definitief aangewezen als locatie voor de uitbreiding van schietmogelijkheden met helikopters. Ook aan de uitbreiding van milieu- en geluidsruimte op het ISK wordt definitief invulling gegeven. Voor deze behoeften geldt als randvoorwaarde een maximale geluidsbelasting van 60 dB $B_{s\ dan}$ op geluidsgevoelige objecten.

Het verplaatsen van het hot cargo platform op Vliegbasis Eindhoven is de laatste behoefte waarvoor nog een definitief besluit nodig was. Hiervoor is de ‘Locatie Zuid’ op de vliegbasis definitief aangewezen als locatie voor de invulling van de behoefte. Deze locatie heeft de minste externe veiligheidseffecten voor de omgeving.

Totaalbeeld NPRD
Met de definitieve aanwijzing van de locaties voor bovengenoemde negen behoeften is het NPRD vastgesteld. De behoefte voor een nieuw terrein om met explosieven te kunnen trainen kon niet worden ingevuld. Daarnaast konden zeven behoeften gedeeltelijk worden ingevuld en is voor twee behoeften de noodzaak komen te vervallen.

Vervolg
Nu alle locaties voor uitbreiding definitief zijn vastgesteld, verschuift de focus naar de realisatie van de verschillende NPRD-projecten. Aan het eind van dit jaar informeer ik uw Kamer over de zogenoemde *roadmaps*. Deze bevatten de vervolgstappen voor de realisatie van de gerelateerde opgaven. Daarmee wordt onder andere invulling gegeven aan de motie van De Groot c.s.[2] inzake een samenhangend tijdspad voor het NPRD.

Hoogachtend,

DE STAATSSECRETARIS VAN DEFENSIE

Derk Boswijk

[2] Kamerstuk 36.592, nr. 77